

## Искове за издръжка - Словакия



Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [sk](#) е била наскоро променена. Езикова версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

### СЪДЪРЖАНИЕ

- 1 Какво означават на практика понятията „издръжка” и “задължение за издръжка”? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?
- 2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?
- 3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?
- 4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?
- 5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?
- 6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?
- 7 Трябва ли да заплатя такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?
- 8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?
- 9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?
- 10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?
- 11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.
- 12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?
- 13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?
- 14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:
  - 14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?
  - 14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?
- 15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:
  - 15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?
  - 15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?
- 16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?
- 17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

- 18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?
- 19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?



## 1 Какво означават на практика понятията „издръжка” и “задължение за издръжка”? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Издръжката и задълженията за издръжка са уредени със Закон № 36/2005 за семейството и за изменение на някои други закони („Закон за семейството“). Според Закона за семейството задълженията за издръжка приемат следните форми:

- задължение за издръжка на родителите към техните деца;
- задължение за издръжка на децата към техните родители;
- задължение за издръжка между други роднини;
- задължение за издръжка между съпрузи;
- издръжка между бивши съпрузи;
- помощ, плащана на неомъжена майка за покриване на нейната издръжка и определени разходи.

На теория понятието издръжка в по-широк смисъл поставя семейноправните отношения от икономическо естество сред области, които са характерни за имуществените отношения в семейното право. В този случай е особено добре изразена тяхната зависимост от наличието на лични семейноправни отношения.

## 2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Задължението на родителите за издръжка на техните деца е правно задължение, **което съществува, докато децата не могат да се издържат самостоятелно. Фактът, че детето е завършило задължителното училищно образование, не означава непременно, че то вече е способно да обезпечава собствените си потребности.** Дали задължението на родителите за издръжка на техните деца ще продължи да съществува зависи от способностите на тяхното дете, неговите възможности и финансово състояние по време на обучението за бъдещата му работа, например като учещ в редовна форма на обучение във висше учебно заведение. **Пълнолетието не оказва правни последици върху продължителността на задължението за издръжка. Моментът, в който детето от правна гледна точка „е способно да се издържа самостоятелно“, е различен във всеки отделен случай,** като съдът се произнася по същество, взимайки предвид особеностите на всеки конкретен случай. Способността за самостоятелно издържане се тълкува в широки граници като способността за самостоятелно покриване на собствените нужди или съответните разходи за живот (т.е. със собствени парични средства). Тази способност трябва да бъде трайна. Случайните доходи не могат да се считат за средство, с което да се установява способността за самостоятелно покриване на собствените нужди.

На практика съдилищата разчитат на факта, че задължението на родителите за издръжка е разтегливо понятие, тъй като кръвните връзки не са ограничени във времето и следователно това задължение може да бъде възобновено, ако например по-късно децата решат да учат или ако не са приети в университет веднага след завършване на средното образование. Според съдебната практика — като се има предвид настоящия недостиг на работни места за току-що завършили студенти и ученици — последващите допълнителни курсове, които да им дадат възможност да си намерят работа в област, различна от тази, която са изучавали до момента, също може да се приемат за продължаващо професионално обучение на детето.

По-лесно е да се прецени дали задължението за издръжка е отпаднало, когато детето започне да изкарва редовни доходи от трудова заетост, бизнес начинание и т.н. Съдилищата все по-трудно установяват момента, в който детето може самостоятелно да се издържа, предвид положението на трудовия пазар, наличието на много повече форми на обучение и

образователни институции, необходимостта да се учат езици, за да може детето да приложи своето обучение на практика, курсове за преквалификация, продължаващо образование, учебни стажове в чужбина, както и необходимостта от по-висока квалификация. Нуждата от някои от тези форми (на продължаващо обучение) може да бъде оправдана, особено ако длъжникът на издръжката разполага със значителни средства. Успоредно с това трябва да се вземат предвид интересите на детето, които отговарят на неговите или нейните способности и таланти, за да може то да овладее подходящите умения за бъдеща трудова заетост. Все пак има основания да се иска тези умения да се усвояват навреме, за да се избегнат прекалени злоупотреби с издръжката от родителите единствено поради нежелание за работа (което се наблюдава например, когато децата умишлено губят работата си).

**Възрастовата граница от 18 години е от значение, когато се разглежда от процесуална гледна точка. Съдът може служебно да образува производство за издръжка до навършване на пълнолетие на детето, докато след тази възраст производство може да бъде образувано само с подаването на молба.** Молбата, подадена от навършило пълнолетие дете, може да бъде насочена срещу единия родител или срещу двамата родители. В молбата трябва да бъде посочен исканият размер на издръжката и от кой момент да бъде плащана. Съдът трябва да се придържа стриктно в границите на поисканото в молбата за присъждане на издръжка на навършило пълнолетие дете, тъй като в този случай не става дума за дело за защита на ненавършило пълнолетие дете по член 176 и сл. от Гражданския процесуален кодекс, а за обикновено исково производство.

### **3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?**

Ако длъжникът и бенефициерът не постигнат споразумение, компетентният районен съд взема решение по задължението за издръжка. Освен в случаи, касаещи задължения на родители за издръжка на техните ненавършили пълнолетие деца, съдът образува производство при подаване на молба от страна на бенефициера (ищеца) срещу длъжника (ответника). Производството за издръжка на ненавършило пълнолетие дете може да бъде образувано служебно от съда (*ex officio*) (член 81, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс), тъй като в тези случаи съдът има задължение за грижа по отношение на ненавършилото пълнолетие дете.

Всяко лице може самостоятелно да извършва съдопроизводствени действия като страна в производство (т.е. има процесуална дееспособност), доколкото е в състояние да придобива права и да поема задължения чрез собствените си действия. Физическите лица, които не са дееспособни да се явяват самостоятелно пред съда (например ненавършили пълнолетие деца), трябва да бъдат представлявани от своя законен представител (член 22 от Гражданския процесуален кодекс).

Освен законното представителство, в Гражданския процесуален кодекс се прави разграничение също така между представителство на страни в производството по силата на пълномощно и представителство по силата на съдебно решение.

Ненавършило пълнолетие дете не може да се представлява от никой от родителите му по въпроси, касаещи правни действия, които биха могли да породят конфликт между интересите на родителите и тези на ненавършилото пълнолетие дете или между интересите на няколко ненавършили пълнолетие деца, представлявани от един и същ родител. В такъв случай съдът назначава т.нар. настойник *ad litem (kolízny opatrovník)*, който да представлява детето по време на производството или за конкретно правно действие.

### **4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?**

Вж. отговора на въпрос 3.

### **5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?**

Териториалната компетентност е определена в членове 84—896 от Гражданския процесуален кодекс. Предметната подсъдност на съдилищата е уредена с членове 9—12 от Гражданския процесуален кодекс. Районните съдилища винаги имат териториална компетентност на първа инстанция (изключенията от това правило са посочени в Гражданския процесуален кодекс). По принцип компетентен е съдът по местожителството на ответника (лицето, срещу което молбата е насочена), т.е. прилага се правилото за териториална компетентност, основана на обикновения съд на ответника. Обикновеният съд, който има компетентност по отношение на ответника, е съдът по местожителството на гражданина или, ако даденото лице няма местожителство, съдът по мястото, където лицето пребивава. В Гражданския процесуален кодекс изрично са предвидени специални случаи, когато това правило не се спазва. **Компетентен да разгледа молба за издръжка е компетентният съд по местожителство на ненавършилото пълнолетие дете, като местожителството е установено по споразумение между родителите или съгласно съдебно решение, или, където детето пребивава въз основа**

**на други съответни основания** (това се нарича изключителна териториална компетентност по член 88, параграф 1, буква в) от Гражданския процесуален кодекс).

**6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?**

Вж. отговорите на въпроси 3 и 4.

Ищец (бенефициер) с процесуална дееспособност може лично да подаде молба за образуване на производство, т.е. без да бъде представляван пред компетентния съд.

В член 42, параграф 3 от Гражданския процесуален кодекс са определени общите данни, които трябва да съдържа молбата за образуване на производство: съда получател; лицето, което подава молбата; описание на въпроса, за който молбата се отнася; какво е искането на ищеца и датата.

Освен общите данни в молбата за образуване на производство трябва да бъде включена определена специфична информация съгласно посоченото в член 79 от Гражданския процесуален кодекс. В молбата за образуване на производство за издръжка трябва да бъде указан също така размерът на исканата издръжка и моментът, от който тя да бъде плащана. Молбата за присъждане на издръжка от навършило пълнолетие лице има обвързващо действие за съда, тъй като не се касае за дело за защита на ненавършило пълнолетие дете по смисъла на член 176 и сл. от Гражданския процесуален кодекс, а по-скоро за обикновено исково производство.

Молбата може да бъде подадена в писмен вид, устно, като се вписва в деловодството на съда, чрез електронни средства за комуникация, в това число по факс. Молби по съществото на делото, които са подадени чрез електронни средства за комуникация или представени устно за вписване в деловодството на съда, впоследствие трябва да бъдат подадени в писмен вид в срок до три дни. Това задължение не се отнася до молби, които са подписани с усъвършенстван електронен подпис. Оригиналът на подадената по факс молба трябва да бъде представен в срок до три дни. Не се разглеждат молби, които не са подадени в горепосочения срок.

Молбата, заедно с приложенията, трябва да бъдат представена в изисквания брой копия, за да може съдът да задържи един оригинален екземпляр и всяка страна да получи по едно оригинално копие, в това число приложенията, ако има такива. Ако страната не представи необходимия брой копия и приложения, съдът прави копия за сметка на страната.

**7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?**

Таксите, които се плащат за отделните актове или съдопроизводствени действия, са определени в Закона на Словашкия национален съвет № 71/1992 за съдебните такси и копията на вписванията в регистрите за съдимост. Таксите се начисляват съобразно тарифа на съдебните такси. В този закон са предвидени също така освобождавания от съдебни такси въз основа на личното положение на молителя или на предмета на делото.

Що се отнася до издръжката, следните разпоредби са от значение:

Производствата, свързани със съдебна защита на деца, са сред освободените на база на предмета на делото. Това означава, че производствата, свързани с искове за издръжка за ненавършили пълнолетие деца, също са освободени от съдебни такси.

Освобождаване от съдебни такси по критерия за личното положение се прилага за:

- ищци в производства за присъждане на издръжка; производства за увеличаване на издръжката; както и производства за плащане на лихви по просрочени плащания за издръжка и производства за признаване или обявяване на изпълняемост на чуждестранно решение за издръжка,
- неомъжени майки в производства за издръжка и за плащане на определени разходи, свързани с бременността и раждането на детето.

В точка 8 от Тарифата на съдебните такси изрично са посочени таксите по производства, свързани с искове за издръжка между съпрузи и искове за издръжка между бивши съпрузи:

<b>Точка 8</b>	
а) за молби за издръжка между съпрузи, за издръжка между бивши съпрузи и искове за издръжка между други роднини и за молби за увеличаване на издръжка	2 % от стойността на иска, но не по-малко от 16,50 EUR

б) за молби за намаляване или отмяна на издръжка между съпрузи, на издръжка между бивши съпрузи или искове за издръжка между други роднини	2 % от стойността на иска, но не по-малко от 16,50 EUR
--	--

Когато в Тарифата на таксите не е предвидена конкретна ставка и случаят не попада нито в категорията за освобождаване по критерия за личното положение, нито в категорията за освобождаване по предмета на делото, тогава се прилагат таксите, предвидени в точка 1 от Тарифата на съдебните такси:

<b>Точка 1</b>	
За молба за образуване на производство, освен ако е предвидена специална ставка,	
а) от стойността (плащането) на иска или от стойността на предмета на спора	6 %, но не по-малко от 16,50 EUR и не повече от 16 596,50 EUR, а по търговски дела — не повече от 33 193,50 EUR

Всяка страна, която подаде молба за правна помощ и отговаря на критериите за освобождаване от съдебни такси, се насочва от съда към Центъра за правна помощ (*Centrum právnej pomoci*). Съдът също така уведомява страната за тази възможност (член 30 от Гражданския процесуален кодекс). Съгласно член 138, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс съдът може да предостави пълно или частично освобождаване от съдебни такси на дадена страна, ако това е обосновано с положението на страната, и при условие че предявеният иск не е произволен и страната не упражнява или защитава право в производство, което очевидно е лишено от изгледи за успех. Освен ако съдът постанови друго, освобождаването важи за цялото производство и се прилага със задна дата. Все пак таксите, които са платени преди решението, не се възстановяват.

Член 138, параграфи 2—6 от Гражданския процесуален кодекс:

(2) За доказване на положението на страната към молбата се прилагат следните документи:

- а) попълнен формуляр, чийто образец е публикуван на уебсайта на Министерството на правосъдието; или
- б) решение за затруднения съгласно конкретен закон.

(3) На следващото изслушване председателстващият съдия или единственият съдия уведомява другите страни за освобождаването от съдебни такси.

(4) Когато на дадена страна е предоставена правна помощ съгласно конкретен закон, въпросното решение води до освобождаване от съдебни такси до степента, в която е предоставена правната помощ.

(5) Съдът може да отмени освобождаването от съдебни такси във всеки един момент по време на производството, дори със задна дата, ако преди окончателното закриване на производството се установи, че положението на страната не е било такова, че да даде основание за освобождаване.

(6) Ако бъде назначен представител на страна, която е освободена от съдебни такси, освобождаването се прилага така също към плащанията за представителя и неговия хонорар до степента, в която е предоставено.

Механизмът за отпускане на правна помощ и начинът на предоставянето ѝ от Центъра за правна помощ на физически лица, които, поради затруднения, не могат да използват правни услуги с оглед на надлежното упражняване и защита на своите права, както и степента, в която се предоставя правната помощ са уредени в Закон № 327/2005 относно предоставянето на правна помощ на лица, които изпитват затруднения, и за изменение на Закон № 586/2003 относно юридическите професии и за изменение на Закон № 455/1991 относно свободните професии (Закон относно свободните професии), с измененията, изменен от Закон № 8/2005. В горепосочения закон са посочени също така критериите за предоставяне на правна помощ, процедурата, която трябва да се спазва от физически лица и от компетентни органи в рамките на производството за разглеждане на молби за правна помощ, и организационната схема на предоставянето на правна помощ.

**8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?**

Конкретният размер на издръжката не е законово уреден в Словакия.

При семейни дела съдът винаги трябва да разглежда всеки случай поотделно, въз основа на конкретните обстоятелства и поради това в закона не е определен конкретен размер на издръжката. Всъщност в областта на семейните въпроси — повече от всяка друга област — един единствен законодателен акт не би могъл да обхване обстоятелствено и еднозначно цялото разнообразие на живота.

Съгласно член 75, параграф 1 от Закона за семейството, когато определя размера на издръжката, съдът взема предвид **оправданите нужди на бенефициера**, както и **способностите, възможностите и финансовото положение на длъжника**. Съдът отчита способностите, възможностите и финансовото положение на длъжника също така в случаи, когато длъжникът, без основателна причина, напуска прилична трудова дейност или добра работа или се отказва от стабилен източник на доходи. Съдът взема под внимание също така всички неразумни финансови рискове, които длъжникът предприема.

Що се отнася до издръжката между родители и деца, и двамата родители трябва да участват в издръжката на своите деца според своите способности, възможности и финансово положение. Детето има право на същите условия на живот като на своя родител. При определяне размера на издръжката, която следва да бъде плащана, съдът взема предвид кой родител непосредствено се грижи за детето и до каква степен. Когато родителите съвместно упражняват родителските права по отношение на ненавършило пълнолетие дете, при определянето на размера на издръжката съдът взема предвид също така времето, което детето прекарва с всеки от родителите. В случай че детето живее последователно и при двамата родители, съдът може да не присъжда издръжка.

В член 62, параграф 3 от Закона за семейството е определена **минимална издръжка** (понастоящем 27 EUR): *независимо от способностите, възможностите и финансовото положение, всеки родител е задължен да покрива минималното задължение за издръжка, което е 30 % от жизнения минимум за зависимо ненавършило пълнолетие дете или зависимо дете съгласно определеното в съответния закон.*

Съгласно член 78 от Закона за семейството **споразуменията и съдебните решения по отношение на иски за издръжка могат да бъдат преразглеждани, ако обстоятелствата се променят**. Освен издръжката за ненавършило пълнолетие дете (вж. член 163, параграф 2 от Гражданския процесуален кодекс), решенията за издръжка могат да бъдат променени или отменени само с молба. Ако издръжката на ненавършило пълнолетие дете бъде отменена или намалена със задна дата за определен минал период, изразходваната издръжка не се възстановява. Когато обстоятелствата се променят, винаги се вземат предвид разходите за издръжка на живота.

## **9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?**

Издръжката обикновено се плаща от задължената страна (длъжник) на бенефициера (кредитор).

Съгласно член 76 от Закона за семейството издръжката се плаща на редовни, периодични вноски, дължими един месец предварително. Насрещни вземания могат да бъдат приспадани от вземанията за издръжка само по споразумение. Не се допуска приспадане от вземания за издръжка на ненавършили пълнолетие деца. Ако длъжникът просрочи плащането на присъдена от съда издръжка, съгласно гражданскоправните разпоредби бенефициерът има право да изиска плащането на лихви върху просрочената сума. Всяко плащане за издръжка първо се отнася за покриване на главницата и след това, само ако главницата е напълно погасена, се отнася за покриване на лихви за забава.

Що се отнася до издръжката за ненавършили пълнолетие деца, съдилищата имат установена съдебна практика да изискват от родителя, който не упражнява родителските права, да плаща издръжка на родителя, който лично се грижи за детето, и да прави това до определено число всеки месец.

## **10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?**

За осигуряването на принудително изпълнение на плащания за издръжка се използват съдебни изпълнители. Изпълнително производството се образува по искане за принудително изпълнение. Процедурата е уредена в Закона на Националния съвет на Република Словакия № 233/1995 относно съдебните изпълнители и дейностите по принудително изпълнение (Закон за изпълнителното производство) и за изменение на някои други закони, изменен. Най-често задълженията за издръжка се събират чрез заповор върху доходите или други приходи на длъжника. Ако е издадено изпълнително основание, налагащо задължението за плащането на определена парична сума, освен заповорът върху доходите или други приходи съществуват и други възможности за събиране на просрочените издръжки: заповор върху вземания на длъжника, продажба на движимо имущество, продажба на ценни книжа, продажба на недвижимо имущество, продажба на търговско предприятие или заповед за временно отнемане на свидетелството за управление на МПС. Последната спомената възможност е особено важна в контекста на събирането на вземания за издръжка. Съдебният изпълнител може да разпреди временно отнемане на свидетелството за управление на МПС на лице, което не изпълнява съдебно решение за издръжка. Съдебният изпълнител представя и на компетентния полицейски орган изпълнително основание за временно отнемане на свидетелството за управление на МПС. След като отпаднат основанията за принудително изпълнение, съдебният изпълнител незабавно издава заповед за връщане на свидетелството за управление на МПС.

**11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.**

В член 77 от Закона за семейството е предвидено, че няма давностен срок за събиране на вземанията за издръжка. Издръжката обаче може да бъде присъдена само от датата, на която е открито съдебното производство. Издръжка за ненавършило пълнолетие дете може да бъде присъдена най-много за три години назад, считано от датата на започване на производството, като трябва да са налице основания, заслужаващи специално внимание. Що се отнася до правата на индивидуални периодични плащания за издръжка, давностен срок има.

В член 101 от Гражданския кодекс (Закон № 40/1964) са определени давностните срокове, както следва:

*(1) Вземане, което е установено с окончателно решение на съд или друг орган, се погасява след изтичане на десетгодишен давностен срок, считано от датата, на която задължената страна е трябвало да изпълни решението. Вземане, което е признато от длъжника в писмен вид, що се отнася до неговите основания и сумата, се погасява след изтичане на десетгодишен давностен срок, считано от датата на признаването му. Ако обаче в документа, с който е признато вземането, е определен срок за изпълнение, давностният срок започва да тече след изтичането на въпросния срок.*

*(2) Същият давностен срок се прилага така също до отделните вноски, на които дадено плащане е разделено в решението или в документа за признаване на вземането. Давностният срок за отделните вноски започва да тече, считано от датата на техния падеж. Ако дългът става дължим изцяло поради неплащането на една вноска, десетгодишният давностен срок започва да тече, считано от датата на падежа на неплатената вноска.*

*(3) Лихвите и периодичните задължения се погасяват с изтичането на тригодишен давностен срок. Ако обаче са те са определени с окончателно решение или са признати в писмен вид, този давностен срок се прилага само по отношение на лихвите и периодичните задължения, които стават дължими, след като решението стане окончателно или след признаването им.*

**12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?**

Няма специален орган, който да предоставя „съдействие“ или помощ за събиране на вземания за издръжка по национални дела.

При дела с трансграничен елемент, помощ може да окаже Центърът за международна правна защита на деца и младежи (*Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže*). Центърът съдейства за събиране на вземанията за издръжка по дела, когато длъжникът на издръжка за дете живее в чужбина, а бенефициерът живее в Словакия, или обратно, т.е. ако бенефициерът живее в чужбина и събира вземания за издръжка от длъжник с обичайно местожителство в Словакия.

**13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?**

В Закон № 201/2008 относно временната издръжка и за изменение на Закона за семейството № 36/2005 и за изменение на някои закони, по смисъла на Решение № 615/2006 на Конституционния съд на Република Словакия (*Ústavný súd*), е предвиден механизъм, посредством който държавата (Службата по труда, социалните дейности и семейството — *úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*) може авансово да предоставя временна издръжка на бенефициерите. Временната издръжка се предоставя за издръжка на зависимо дете, когато длъжникът не плаща съгласно постановеното с окончателно съдебно решение или одобрено от съда споразумение.

**14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:**

**14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?**

Да.

**14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?**

Центърът за международна правна защита на деца и младежи е създаден от Словашкото министерство на труда, социалните дейности и семейството, което го ръководи пряко като финансирана от държавата организация, предоставяща правна защита на деца и младежи при случаи с трансграничен елемент. Центърът обхваща цялата територия на Словакия и функционира от 1 февруари 1993 г.

Според Закон № 195/1998 относно социалната помощ, изменен, Центърът е определен за държавен орган за социална помощ, считано от 1 юли 1998 г.

Данни за контакт/адрес:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

Ел. поща: [✉ cipc@cipc.gov.sk](mailto:cipc@cipc.gov.sk), [✉ info@cipc.gov.sk](mailto:info@cipc.gov.sk),

Тел.: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Факс: +421 2 2046 3258, 24-часова телефонна линия (само спешни случаи) +421 915 405 954.

Центърът е централен орган за Република Словакия в съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка („Регламент за задълженията за издръжка“) и според Хагската конвенция от 2007 г. за международно събиране на издръжки за деца и други членове на семейството.

## **15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:**

### **15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?**

Молба от чужбина не може да се подава направо до Центъра. Лице с местожителство в друга държава, което желае плащане за издръжка, трябва да се свърже с компетентните органи във въпросната държава, които тогава предават искането на Словакия център.

### **15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?**

—

## **16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?**

Република Словакия е обвързана от Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка.

## **17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?**

—

## **18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?**

Що се отнася до презгранични дела за издръжка, предоставянето на правна помощ зависи от приложението на член 44, параграф 3 от Регламента за задълженията за издръжка. Словакия център — **Центърът за международна правна защита на деца и младежи** — предоставя своите услуги безплатно и в обикновените производства за присъждане на издръжка или за изменение на издръжка в Словакия не е необходима правна помощ.

В случаи, в които в хода на производството има нужда от правна помощ, на физически лица под 21-годишна възраст се предоставя безплатна правна помощ в съответствие с член 46. Този вид правна помощ се предоставя от **Центъра за правна помощ** според Закон № 327/2005 относно предоставянето на правна помощ на лица, които изпитват затруднения, изменен.

В случаите, които не са предвидени в член 46, правната помощ се предоставя в съответствие с горепосочения закон, ако заявителят отговаря на критериите за безплатна правна помощ, които са посочени в същия закон.

Ищците, които не отговарят на условията, трябва да заплащат съдебни такси в съответствие със Закон № 71/1992 за съдебните такси и копията на вписванията в регистрите за съдимост. Делата за взаимна издръжка между деца и родители са освободени от такси според споменатия закон. Ищците, които лично подават молба за присъждане на издръжка или за увеличаване на издръжката, също са освободени от съдебни такси. Освен това всички ищци заплащат разходите за производството, които те или техните представители са направили. Страните поделят помежду си общите разходи за производството пропорционално на своето участие в делото и процедурата. При дела за издръжка за навършили пълнолетие лица, съдилищата присъждат на успешните ищци разходите, които са необходими за упражняване или защита на право срещу неуспешната страна.

## **19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?**



Съгласно предвиденото в член 49, параграф 1 от Регламента за задълженията за издръжка централният орган е Центърът за международна правна защита на деца и младежи, който е създаден на 1 февруари 1993 г. Нямахме нужда да се приемат каквито и да било конкретни мерки във връзка с дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка, тъй като Центърът функционира като предаващ и получаващ орган по международни споразумения (по-специално Конвенцията от 20 юни 1956 г. за събирането на издръжка в чужбина) преди да започне да се прилага Регламентът за задълженията за издръжка, за което в Центъра бяха необходими съвсем малки организационни промени (свързани с персонала).

---

**Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.**

Последна актуализация: 14/01/2019